

Zagreb, 24. - 25. lipnja 2025.

Branko Hanžek
email: bhanzek1@gmail.com

00-00

FIZIČAR PROF. DR. DUŠAN PEJNOVIĆ – ŽIVOT I DJELO ¹

Sažetak: Daje se detaljan opis života i djela Dušana Pejnovića, pri čemu se prvotno pozornost usmjerava na polaganje ispita zrelosti, studiranje, polaganje strogih ispita (*nadopunidbenog* i učiteljskog), uvjeta za postizanje doktorata znanosti. Zatim se detaljno predstavlja postupak izbora za asistenta Fizikalnog kabineta (kasnije: Fizikalnog zavoda) na *Mudroslovnom fakultetu* Sveučilišta u Zagrebu. Pokazuje se i kako je došlo do ustrojavanja drugog odjela Fizikalnog zavoda, što do sada nije dostatno obrađeno. Objelodanjuje se i do sada manje poznata činjenica da je Pejnović bio jedan od kandidata za promociju 'sub auspiciis Regis'². Ističe se njegova važna uloga u razvoju kolegija *Fizikalni praktikum*, kod vježbi sa školskim fizikalnim aparatima i pri referatima o pitanjima školske fizike. Uz potpun popis Pejnovićevih sveučilišnih predavanja i predavanja na Pučkom sveučilištu daje se i osvrt na neke njegove radove. Također se daje najnoviji pokušaj kompletiranja Pejnovićeve autorske bibliografije.

Ključne riječi: fizika, Dušan Pejnović, životopis, *Fizikalni kabinet* (kasnije: *Zavod*) *Mudroslovnog* (kasnije: *Filozofskog*) *fakulteta* Sveučilišta u Zagrebu, autorska bibliografija

1. Fizičar prof. dr. Dušan Pejnović

¹Rad je prezentiran na 10. simpoziju Povijest i filozofija tehnike, Zagreb, 23. i 24. studenoga 2021.

² Pod kraljevim okriljem

Sl. 1. Dušan Pejnović (1883.—1958.)

1.1. Osnovni biografski podaci o Dušanu Pejnoviću

Dušan Pejnović rođen je 4. siječnja 1883. u Sisku kao sin Petra, namještenika sisačkog trgovca, i majke Rozalije. Godine 1903., 1. srpnja, položio je ispit zrelosti na realnoj gimnaziji u Zagrebu (svjedodžba br. 20) i te godine kao redoviti slušač upisao je *Mudroslovni fakultet* Sveučilišta u Zagrebu. Na ispitu zrelosti postigao je, iz obveznih predmeta, ovakav uspjeh: vladanje: uzorno; nauk vjere: izvrstan; hrvatski jezik: izvrstan; njemački jezik: veoma dobar; francuski jezik: veoma dobar; povijest: izvrstan; zemljopis: veoma dobar; matematika: izvrstan; deskriptivna geometrija: veoma dobar; fizika: veoma dobar; kemija: veoma dobar; filozofska propedeutika: veoma dobar; prostoručno risanje: dobar; iz neobveznih predmeta: analitičke kemijske vježbe: veoma dobar. Završna je ocjena da je ispitanik zakonitim zahtjevima s odlikom zadovoljio te mu je izdana svjedodžba zrelosti za polazak viših tehničkih nauka.

Godine 1907. apsolvirao je zagrebački *Mudroslovni fakultet* za što je dobio ispravu *Absolutorij* kojim su rektor Sveučilišta i dekan Mudroslovnog fakulteta svjedočili da je Pejnović odslušao sve propisane predmete, zadovoljio s položenim seminarima i kolokvijima te da mu je vladanje bilo primjereno *akademičkim* propisima. Od 1903. do 1907. Pejnović je upisivao i slušao predavanja kod sljedećih nastavnika: dr. Vladimira Varičaka, matematičara; dr. Franje Markovića, filozofa; dr. Đure Arnolda, filozofa i pedagoga; dr. Davida Segena, matematičara geometričara; dr. Gjüre Šurmina; povjesničara književnosti, Stanka Miholića, stenografa; dr. Isidora Kršnjavoga, povjesničara umjetnosti; dr. Vinka Dvořáka, fizičara; dr. Gustava Janečka, kemičara; dr. Ladislava Stjepaneka, teorijskog fizičara; dr. Jurja Majcena, matematičara geometričara; dr. Stjepana Bohnička, matematičara; dr. Frana Vrbanića, pravnika i statističara.

Od g. 1907. službuje kao privremeni sveučilišni asistent u Fizikalnom instituta *Mudroslovnog fakulteta* Sveučilišta u Zagrebu, od 1937. *Fizikalni zavod Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Svjedodžbu br. 82, koja mu je nakon tri godine nastavničke službe, omogućila dobivanje naziva srednjoškolskog profesora, stekao je 11. svibnja 1908. Promoviran je za doktora filozofije 18. veljače 1911. godine s disertacijskom tezom: *Magnetička istraživanja*, obranivši disertaciju i položivši ispit iz filozofije. Dekretom vlade od 19. prosinca 1912. br. 30743 dobio je naslov srednjoškolskog profesora. Kao novoimenovani srednjoškolski profesor položio je 24. lipnja 1915. Pejnović zakletvu pred rektorom Sveučilišta. Devet dana prije toga unaprijeđen je Pejnović u *IX. činovni razred*. Do tog trenutka bio je u *X. činovnom razredu*. U to ratno doba imao je Pejnović i malo sreće. Naime, kao nesposoban bio je oslobođen služenja vojnog roka. Dana 5. svibnja 1928. postavljen je Dušan Pejnović ukazom br. 7386 za sveučilišnog docenta fizike i prema tadašnjem zakonu mogao je predavati na Sveučilištu. Pejnović postaje izvanredni sveučilišni profesor eksperimentalne fizike 17. srpnja 1940. godine i to na temelju rješenja br. 58687–II–1940. na tadašnjem Filozofskom fakultetu. Rješenje je potpisao Ivan Šubašić tadašnji *Ban banovine Hrvatske*. Od osnutka Prirodoslovnomatematičkog fakulteta (u daljnjem tekstu: PMF) 1946. godine pa do 30. svibnja 1951. bio je redovni profesor fizike na tom fakultetu. Mnogo je pridonio osuvremenjivanju nastave fizike. Od 1946. pa do 1952. dostavljao je zadatke iz fizike koji su objavljivani u *Glasniku matematičko-fizičko i astronomskom*. Kada bi te zadatke riješili napredniji učenici srednjih škola i studenti bili bi izvor informacija i za svoje profesore. Proces preokretanja izvora informacija od nastavnika ka studentima (učenicima) može se smatrati prvim zametkom interaktivne nastave fizike a u tom je procesu Pejnović

imao značajnu ulogu. Zanimljivo da o tome ne piše u njegovom *osobniku*³, kojeg nema u fakultetskoj arhivi, nego je u matičnoj knjizi radnika PMF-a upisan podatak da je došao na PMF 8. lipnja 1946. a otišao u mirovinu 30. svibnja 1951. godine. Umro je 19. veljače 1958. u Zagrebu, za svojim radnim stolom⁴. Prema kazivanju osoba iz uredništva Prirode, prof. dr. D. Pejnović imao je izuzetno dobro pamćenje. Pamtio je sve svoje studente i uvijek se interesirao za svaki njihov daljnji napredak u životu. Nevjerojatno puno je poznao fizikalnu literaturu, imao je razvijen kritički duh, ali je kritike davao u dobronamjernoj, prijateljskoj i nenametljivoj formi. Gubitkom dr. Pejnovića suvremenici su izgubili dobrog, plemenitog i skromnog čovjeka. On je uvijek bio spreman pomoći svakome. Prema kazivanju osoba koje su ga poznavale i s njime surađivale, Dragutina Mayera, prof. (1912.-2010.), i prof. dr. Bože Metzgera (1913.-2012.), može se uočiti kakav je kao čovjek bio Pejnović. Prema njihovim iskazima prof. dr. Pejnović bio je vrlo načitan, osobito štujući hrvatsku književnost, rado pomažući u knjižnici Fizikalnog zavoda svojim poznavanjem razmještaja pojedinih knjiga. Ukratko: prema kazivanju ljudi koji su ga dobro poznavali, konkretno Mayera i Metzgera, Dušan Pejnović bio je duša od čovjeka.

1.2. Manje znano o Pejnoviću

Dušan Pejnović je 07. studenoga 1907. godine podnio molbu za polaganje ispita pred Kraljevskim povjerenstvom za ispitivanje kandidata gimnazijskoga i realnoga učiteljstva. Taj ispit ukratko je nazivan učiteljskim ispitom. Nekoliko dana kasnije tj. 16. studenog 1907. godine zadane su mu tri zadaće za domaće radnje te mu je dozvoljen rok izrade od devet mjeseci. Domaća radnja iz pedagogije pod nazivom potreba konstruktivnih zadataka u obuci geometrijskoj, napisana je na 12 polustrana, ocijenjena je 08. siječnja 1908. godine. Ocjenjivač prof. dr. Đuro Arnold je čak radnju ocijenio kao izvornu. Domaća radnja iz matematike pod nazivom *Površina valova*, napisana je na 76 polustrana ocijenjena je 17. ožujka 1908. godine. Ocjenjivač prof. dr. Vladimir Varičak ocijenio ju je odličnom ocjenom. Treća domaća radnja iz fizike pod naslovom *Princip održavanja energije*, napisana je na 35 polustrana. Ocijenjena je 01.04.1908. godine. Ocjenjivač prof. dr. Vinko Dvořák ocijenio ju je odličnom ocjenom. Naravno, sve tri radnje bile su propisno uvezene. Nakon toga pristupljeno je drugom djelu ispita iz matematike tako da su 27. travnja 1908. zadane klauzorne radnje prijedodne i klauzorne radnje poslijepodne. Prvi parcijalni zadatak klauzorne radnje iz matematike glasio je: *Koliko realnih korijena imade jednadžba $X e^{-\sin a/2 (x-1/x)} = m$* , drugi zadatak glasio je: *Glavna proširenja pojma određenoga integrala*, a treći zadatak bio je: *Neka se odredi rotacijsko tijelo zadane površine tako da mu volumen bude što je moguće veći. Površina tijela neka dva puta probija os rotacije*. Poslijepodne zadani su ovi zadaci: *Svojstva funkcije p_n* kao prvi zadatak i *Analitičko produžavanje funkcija* kao drugi zadatak. Za vrijeme od osam sati kandidat je trebao pod strogim nadzorom (bez pomoćnih sredstava) izraditi radnju. Tehnika izrade: zadavanje prvoga parcijalnoga zadatka pa potom četiri sati izrade, pauza dva sata, zadavanje drugog parcijalnoga zadatka pa četiri sati izrade. Profesor Varičak je sve parcijalne zadatke tj. klauzorne radnje ocijenio odličnim uspjehom. Klauzorne radnje iz fizike zadane su 28. travnja 1908. Prva klauzorna radnja iz fizike (prijepodne) bila je pod nazivom: *Brzina širenja za longitudinalno i transversalno gibanje*. Poslijepodne zadana je druga klauzorna radnja iz fizike pod nazivom: *Teorija struja izmjeničnih i vrtivih*. Nakon što je prof. Dvořák 04. svibnja 1908. obje radnje ocijenio odličnim uspjehom pristupilo se usmenom djelu ispita. Na usmenom djelu ispita kandidat je iz matematike odgovarao odlično, iz fizike također odlično, iz hrvatskog (srpskog) jezika odgovarao je dobro i iz njemačkog jezika također dobro. Iz kemije nije usmeno pitan, jer je 20. listopada 1907. godine dobio odličan uspjeh iz kolokvija. Na kraju je izrečen konačni sud ispitnog povjerenstva. On je glasio: Dušanu Pejnoviću povjerenstvo priznaje sposobnost da može učiti matematiku i fiziku u čitavoj realci ili realnoj gimnaziji. Svjedodžba o sposobnosti učiteljskoj izdana je Dušanu Pejnoviću 11. svibnja 1908. U potpisu su članovi povjerenstva Vladimir Varičak i Vinko Dvořák, kao i ravnatelj povjerenstva Tomo Maretić.

Već je spomenuto da je Pejnović doktorsku promociju imao 1911. godine. U svezi s doktorskim promocijama u njegovom se slučaju dogodila zanimljiva, a dosad potpuno nepoznata situacija. Stoga treba malo detaljnije pojasniti o čemu je riječ. U pogledu promocija valja istaknuti da ih je bilo

³ Očevidnik, osobni arhiv

⁴ Detalji?

dvojakih. Uz uobičajene, pod presjedanjem rektora i u nazočnosti dekana obavljali su ih redoviti profesori fakulteta, postojale su i povlaštene, uz najviše počasti, zvane 'sub auspiciis Regis'. O toj povlaštenoj promociji poznato je sljedeće. Tu je promociju odobrio car *Austrijski i apostolski kralj Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije* rješenjem od 16. srpnja 1894. Tim rješenjem dopušteno je izvrsne kandidate promovirati na doktorsku čast 'sub auspiciis Regis'. *Kraljevska Zemaljska Vlada* izdala je naredbu od 18. kolovoza 1894. kojom se propisani uvjeti i ustanovljen postupak za postignuto dopuštenje. Po toj naredbi od kandidata se uglavnom tražilo da je svoje i gimnazijske i sveučilišne nauke s izvrsnim uspjehom završio a sve svoje stroge ispite s odlikom položio. No, prema toj naredbi svake se naukovne godine mogao predložiti samo jedan kandidat za to odlikovanje a i to po mogućnosti svaki put iz drugog fakulteta. Ova je odredba prema spomenici o Sveučilištu iz 1925. tumačena tako da je promocija 'cum auspiciis' bila moguća za one koji su uz stroge ispite i državne i srednjoškolske ispite načinili s odličnim uspjehom pa su u znak priznanja stekli tu počast. I spomenica iz 1969. navodi da je od 1894. na Sveučilištu uvedena promocija 'sub auspiciis Regis' za one doktorande koji su sve ispite, od srednje škole dalje, položili s odličnim uspjehom. Sama promocija tekla je ovako: Prvo kandidat čita svoju znanstvenu raspravu pred čitavim akademskim zborom, promotorom, rektorom i zastupnikom Kralja. Nakon toga moli zastupnika i akademičke funkcionare za promaknuće pod okriljem Kralja na doktorsku čast. Potom slijedi kratak govor zastupnika koji u ime Kralja predaje kandidatu doktorski prsten. Taj zlatni doktorski prsten bio je okrunjeni monogram Franje Josipa I. u sitnim dijamantima, položen preko ovalnog kabošona⁵ od modrog emajla (ili crnog oniksa) u okviru od sitnih briljanata, a uokolo su bili veliki prvorazredni briljanti.

Na III. Sjednici profesorskog zbora mudroslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održanoj 11. veljače 1911. godine raspravljalo se, između ostalog, o molbama Dušana Pejnovića i Stjepana Ivšića za promociju *sub auspiciis Regis*. Zanimljivo je da je zapisnik o toj sjednici pisao privatni docent Stanko Hondl. Profesor Đuro Körbler je za tu sjednicu pripremio izvješće o oba kandidata za tu promociju. U izvješću, na početku, Körbler ističe da su oba kandidata u punoj mjeri zadovoljila zahtjeve koji se postavljaju za takvu promociju tj. oba su sve svoje srednjoškolske i sveučilišne nauke okončali s izvrsnim uspjehom. Pejnović je završio četiri razreda više pučke škole realnoga smjera u Sisku, sva četiri razreda u svih osam semestara s odlikom imajući sedam semestara vladanje veoma pohvalno, a samo jedanput (prvo poljeće VII. razreda) pohvalno. Iza toga upisao se u *Kraljevsku realnu zagrebačku gimnaziju* i to u četvrti razred, pa je i tamo sve razrede u svim polugodištima završio s odlikom a vladanje mu je samo dva puta (prvo poljeće IV. i VII. razreda) bilo pohvalno a u osam semestra uzorno. Svjedodžba zrelosti, koju je dobio 1. srpnja 1903., pokazuje izvrstan uspjeh iz četiri predmeta, veoma dobar u osam obveznih i jednom neobveznom predmetu, a dobar uspjeh samo u jednom obveznom predmetu. Kako je položio ispit zrelosti u realnom odjelu dopunio ju je 5. veljače 1910. još *dopunidbenim ispitom* iz latinskog jezika s odlikom pa je proglašen zrelim za polaganje sveučilišnih nauka. O tome ispitu izdana mu je svjedodžba. Tu svjedodžbu morao je Pejnović posjedovati jer bez nje ne bi mogao nastaviti proces stjecanja doktorata znanosti. Naime, molbi za polaganje strogog ispita za stjecanje doktorata znanosti, trebala je, uz ostalo, biti priložena i svjedodžba kandidatova ispita zrelosti na gimnaziji. Podrazumijevalo se da je u pitanju klasična gimnazija koja je među obveznim predmetima imala i latinski jezik.

⁵ Prirodno brušeni dragi kamen ili njegova imitacija

Predmet: *Pejnović Dusan, ispit zre,*
posl. nadopunidbeni iz lat. jezika

K broju:

Glavateljstvu kr. realne
gimnazije
Lagreb

Dr. kraljevska vlada odobrovoljuje
i nastavlja dopustiti, da Dusan Pejnović, di-
plomir u fizikalnom kabinetu na Sveučilištu
Travničke gimnazije u Zagrebu, stavi u gimnazijem
roku godine 1910. kao crkvenik i polagati
u ovom javnom nadopunidbeni ispit zre,
posl. iz latinskoga jezika.
Prema § 5. al. 6. osnovne naredbe od 30. III.
1908. br. 6378, imalo će Dusan Pejnović
pravo, nego što pristupi priimanom
ispitu zrelosti, položiti predispit usmeno
i pismeno iz latinskoga jezika u općem
gorač, što je za taj predmet propisano
u § 4. - VIII. razreda toga javnog.
Po se pt. priopćuje znanja i daljega urado,
vanja radi pozivom, da privuče molbenicu
i obavješnicu molitelju dostavi.
U Zagrebu 3 / xj. 1909. R.
K.

Sl. 2. Dopuštenje D. Pejnoviću da polaže nadopunidbeni ispit zrelosti iz latinskog jezika

Budući da je maturanim ispitom zrelosti iz latinskoga jezika stekao to pravo, položio je oba stroga usmena ispita, stručni ispit 9. ožujka 1910. a ispit iz filozofije 15. prosinca 1910. s izvrsnim uspjehom. Ovdje treba nadopuniti Körblera i napomenuti da je pisana znanstvena rasprava (disertacija) bila pod nazivom *Magnetička istraživanja*, fizika je bila glavna a matematika popunjujuća struka. Glavni usmeni strogi ispit trajao je dva sata a ispit iz filozofije jedan sat. Usmeni ispiti održali su se pred komisijom: Antun Heinz, Vinko Dvořák, Vladimir Varićak. Disertaciju su povoljno ocijenili Dvořák i Varićak. O Stjepanu Ivšiću izvještava Körbler isto tako pohvalno kao i o Pejnoviću, ali naglašava da je za ovu (1911.) godinu već predložen za navedenu promociju Ivan Pavičić koji je doktorirao na Pravnom fakultetu. Budući da je odlikovanje *sub auspiciis Regis* 1910. dobio Stjepan Škreb, trebao bi dogodine (1912.), s *Mudroslovnog fakulteta* biti opet na redu kandidat za to odlikovanje. Ističući načelo pravednosti Körbler je predložio profesorskom zboru da *akademičkom senatu* za odlikovanje predloži Stjepana Ivšića. No, iako je 1911. Pavičić dobio to odlikovanje, 1912. nije ga dobio nitko nego je 1913. odlikovanje dobio Aleksandar Truhelka a 1914., kao posljednji, Rudolf Eckert. Pejnović, vidjevši da nije predložen za odlikovanje, pristupio je uobičajenoj promociji doktora znanosti 18. veljače 1911.

koji je imao sve najbolje ocjene. Tim pismom on za to imenovanje moli zato što je uočio da je kandidat Pejnović vrlo siromašan, te bi se trebao zaposliti čim prije, a ne početkom 1908., kako je to namjeravala Vlada. Konačno, Dvořák je ipak uspio i u listopadu (točnije 23. listopada 1907.) Vlada je otpisom broj 22938 imenovala Dušana Pejnovića za privremenog asistenta u Fizikalnom kabinetu⁶.

Dušan Pejnović, slušač filozofije
kolokvirao je ove kolegije sa sljedećim:
U ljetnom semestru, 1903/4. kolegij:
„Otoplini“ (4 sata) s veoma dobrim uspjehom.
U zimskom semestru, 1904/5. kolegij:
„Mehanika i akustika“ (5 sat) s izvanrednim uspjehom.
U ljetnom semestru, 1904/5. kolegij:
„Optika“ (5s) s izvanrednim uspjehom.
U zimskom semestru 1905./6. kolegij:
„Magnetizam i munjina“ (5s) s odličnim uspjehom.
U ljetnom semestru, 1905./6. kolegij:
„O krivizanju i dvolomni svjetla“ (3 sata)
s odličnim uspjehom.
U zimskom semestru 1906/7. kolegij:
„Teoretska mehanika“ (1 sat)
s odličnim uspjehom.
Dvořák

Sl. 4. Preslik priloga Dvořákova pisma s Pejnovićevim rukopisom i Dvořákovim potpisom

Značajno je spomenuti da je dr. Dušan Pejnović molio Vladu da mu omogući put u inozemstvo na usavršavanje. Tako je Stanko Hondl, Dvořákov nasljednik na mjestu sveučilišnog profesora, u pismu Vladi istaknuo: „Molba dra. Dušana Pejnovića, srednješk. pravog učitelja i asistenta u fizikalnom zavodu kr. Sveučilišta F.J. I., kojim moli dopust za školsku godinu 1912./13., najtoplije se preporučuje na blagohotno uvažavanje, jer molitelj u punoj mjeri zaslužuje da ga se u njegovu nastojanju oko daljnega studija podupre, a i zato, jer bi se promicanjem njegove namjere da se upozna sa uređajem srednjoškolskih fizikalnih vježbi u inozemstvu, učinio prvi korak za organizaciju tih vježbi u našoj domovini, kojoj će u organizaciji po mišljenju potpisanoga i kod nas morati pristupiti“. Konačno je za akademsku godinu 1913./14. odobreno isplaćivanje materijalnih sredstava za znanstveno putovanje, te je Pejnović otišao u inozemstvo u svrhu daljnjeg studija fizike u Fizikalnim zavodima leipziškog i göttingenskog sveučilišta, te u svrhu hospitiranja fizikalnih vježbi u njemačkim srednjim školama. Njega je te akademske godine zamijenio Mile Cindrić. Cindrić je 1. ožujka 1921. ponovno pridijeljen sveučilišnom fizikalnom kabinetu kada se Pejnović razbolio pa je bila potrebna zamjena zbog kontinuiteta održavanja visokoškolske nastave fizike.

Vrlo važan događaj za visokoškolsku nastavu fizike, dogodio se krajem 1941. godine. Naime, na prijedlog predstojnika Stanka Hondla Fizikalni zavod je, prema nacrtu Statuta, podijeljen i trebao se sastojati od dva odjela: 1. Laboratorija za znanstveni rad, 2. Laboratorija za školske pokuse. Prijedlog je pisan 3. prosinca 1941., prihvaćen na fakultetskoj sjednici 10. prosinca t. g. te prosljeđen na daljnje postupanje. Taj prijedlog je, u svojstvu dekana, podržao i Stjepan Škreb, uz vrlo ubjedljivo objašnjenje prijedloga. Naime, Škreb je naveo da je, kao bivši školski nadzornik bio svjedokom kako ni

⁶ Trajno imenovanje za asistenta tada nije postojalo

obrazovani fizičari ne znaju upotrebljavati ni aparate koje imaju u kabinetima a kamoli jednostavna pomagala tamo gdje nema aparata. Stoga je bilo nužno da Laboratorij za školske pokuse ostane kao dio Fizikalnog zavoda. Tako bi se izbjeglo dvostruko nabavljanje i aparata i knjiga i časopisa. Naravno da je kao voditelj toga laboratorija bio predložen iskusni eksperimentator izvanredni profesor dr. Dušan Pejnović. Nakon dosta proceduralnih peripetija tadašnji ministar nastave ozakonio je 30. rujna 1942. taj akt pod nazivom 'Propisnik o osnutku Fizikalnog zavoda na Mudroslovnom fakultetu Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu'. U propisniku je, uz ostalo, u prvom članku, stavku *b*, navedeno je da je svrha zavoda da služi nastavi eksperimentalne fizike Mudroslovnog fakulteta i prema potrebi i drugih fakulteta pripremajući školske pokuse za predavanja i da priprema slušače Mudroslovnog fakulteta za školske pokuse i predavanja u srednjoj školi. Nadstojnici su trebali biti najstariji nastavnici eksperimentalne fizike na fakultetu. To su u tom trenu bili Hondl i Pejnović. Propisnik je pravnu moć zadobio s danom 1. siječnja 1942. Na račun toga Pejnoviću je i doznačen nadstojnički dodatak budući da je preuzeo upravu laboratorija za školske pokuse.

I kao redovni profesor novoosnovanog Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Pejnović je mnogo pridonio osuvremenjivanju nastave fizike. Naime, uz sve svoje obveze dostavljao je od 1946. pa do 1952. zadatke iz fizike koji su objavljivani u *Glasniku matematičko-fizičko i astronomskom*. Te zadatke su zatim rješavali mnogi (sveučilišni profesori, srednjoškolski profesori, napredniji učenici srednjih škola i studenti) i njihova najskladnija i najopćenitija rješenja bila su objavljivana u tom časopisu. Tako su i studenti, svojim rješavanjem i javnom objavom bili izvor informacija za sve pa i za svoje profesore. Proces preokretanja izvora informacija od nastavnika ka studentima (učenicima) može se smatrati prvim zametkom interaktivne nastave fizike a u tom je procesu Pejnović imao značajnu ulogu.

2.1. Kolegiji na Sveučilištu u Zagrebu i predavanja na Pučkom sveučilištu

Dušan Pejnović je na Sveučilištu u Zagrebu počeo sa predavanjima odnosno vježbama od školske godine 1928/29. i predavao sve do školske godine 1955-1956.

Školske godine 1928/29. u zimskom semestru, kao i u ljetnom semestru, Pejnović je držao fizikalne vježbe dva sata na tjedan i predavao kolegij izmjenične struje jedan sat na tjedan. Školske godine 1929/30. u zimskom semestru držao je fizikalne vježbe dva sata na tjedan u zimskom semestru, a u ljetnom semestru uz fizikalne vježbe dva sata na tjedan predavao je i kolegij *O elektronskoj cijevi* jedan sat na tjedan. U zimskom semestru školske godine 1930/31. držao je fizikalne vježbe dva sata i predavao kolegij *Osnovi radiotelegrafije* jedan sat na tjedan, a u ljetnom semestru te godine uz fizikalne vježbe 2 sata predavao je i kolegij *Osnovi radiotelegrafije i radiotelefonije* jedan sat na tjedan. U zimskom semestru 1931/32. Pejnović je uz fizikalne vježbe dva sata u ljetnom semestru imao kolegij *Izmjenične struje* jedan sat na tjedan, a fizikalne vježbe su u tom semestru trajale tri sata. U zimskom semestru 1932/33. držao je fizikalne vježbe u trajanju od četiri sata na tjedan, a u ljetnom semestru držao je fizikalne vježbe tri sata na tjedan i predavao kolegij elektronska cijev jedan sat na tjedan. U zimskom i ljetnom semestru 1933/34. Pejnović je uz fizikalne vježbe tri sata predavao kolegij *Osnovi radiotelegrafije i radiotelefonije*. U zimskom i ljetnom semestru 1934/35. držao je fizikalne vježbe tri sata na tjedan. Godine 1935/36, u zimskom i ljetnom semestru držao je fizikalne vježbe tri sata na tjedan. Također je držao fizikalne vježbe tri sata na tjedan godine 1936/37. Godine 1937/38. u zimskom i ljetnom semestru Pejnović je držao fizikalne vježbe četiri sata na tjedan, a u redu predavanja istaknuto je da će vježbe u turnusima biti održane u novom fizikalnom zavodu (danas znamo da se to odnosi na lokaciju na Marulićevom trgu 19 u Zagrebu). U godini 1938/39. Pejnović je držao fizikalne vježbe tri sata na tjedan, a u zimskom semestru uz vježbe predavao je kolegij *Elektronska cijev* jedan sat na tjedan, a u ljetnom semestru kolegij *Elektronska cijev (II)* jedan sat na tjedan. Ista je situacija bila i za godinu 1939/40, u pogledu fizikalnih vježbi, ali je kolegij u zimskom semestru bio pod nazivom *Električni valovi* jedan sat tjedno, a u ljetnom semestru *Električni valovi (II)*, jedan sat na tjedan. Godine 1940/41. Pejnović je držao fizikalne vježbe i školske pokuse tri sata na tjedan i predavao kolegij *Odabrani dijelovi optike* tri sata na tjedan (u zimskom semestru), dok je u ljetnom semestru te iste godine predavao kolegij *Odabrani dijelovi optike i akustike (II)* tri sata na tjedan i fizikalne vježbe i školski pokusi tri sata na tjedan. U zimskom semestru 1941/42. Pejnović je držao fizikalne vježbe i školske pokuse tri sata na tjedan i predavao kolegij *Odabrani dijelovi optike (III)*. U ljetnom semestru te godine uz fizikalne vježbe i školske pokuse tri sata na tjedan Pejnović je

predavao kolegij *Odabrani dijelovi elektriciteta*, tri sata na tjedan. Godine 1942/43. u zimskom semestru Pejnović drži fizikalne vježbe, školske pokuse i referate o pitanjima školske fizike, četiri sata na tjedan i predaje kolegij *Odabrani dijelovi elektriciteta (II)* dva sata na tjedan, dok u ljetnom semestru je situacija u pogledu prvog predmeta ista, a *Odabrani dijelovi elektriciteta* su dva sata na tjedan i to treći dio (III). U zimskom semestru 1943/44. Pejnović drži *Fizikalni praktikum* (mjerjenje, školski pokusi, referati o pitanjima školske fizike) tri sata na tjedan, a uz to drži predavanje iz *Odabranih dijelova optike i akustike* tri sata na tjedan. U ljetnom semestru te godine Pejnović drži *Fizikalni praktikum* tri sata na tjedan i predaje *Odabrane dijelove optike i elektriciteta* tri sata na tjedan. U školskoj godini 1944/45. nastava je (prema redu predavanja) održana samo u zimskom semestru tj. od 1.10.1944. do 15.2.1945. Pejnović je držao *Fizikalni praktikum* tri sata na tjedan i predavao kolegij *Odabrani dijelovi nauke o elektricitetu* tri sata na tjedan.

U ljetnom semestru 1945/46. (koji je trajao od 1.3.1946. do 30.6.1946.) Pejnović je na Filozofskom fakultetu, Matematičko-prirodoslovnom odjelu držao *Fizikalni praktikum* tri sata na tjedan i davao kolegij *Odabrani dijelovi elektriciteta* četiri sata na tjedan. U školskoj godini 1946/47. zimski semestar na novootvorenom Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu redoviti profesor dr. Pejnović drži *Fizikalni praktikum* četiri sata na tjedan i predaje kolegij *Odabrani dijelovi optike i akustike* četiri sata na tjedan. U ljetnom semestru 1946/47. drži *Fizikalni praktikum* četiri sata na tjedan i predaje *Odabrane dijelove akustike i elektriciteta* četiri sata na tjedan. U godini 1947/48. Pejnović u zimskom semestru drži *Fizikalni praktikum* četiri sata na tjedan i to za treći i više semestre, i predaje *Odabrane dijelove elektriciteta II*, četiri sata na tjedan, a u ljetnom semestru *Fizikalni praktikum* s istim brojem sati na tjedan, ali za četvrti i više semestre. K tome predaje *Odabrane dijelove elektriciteta III* (četvrti i viši semestar) četiri sata na tjedan. U godine 1948/49. uz *Fizički praktikum i školske pokuse* (peti i viši semestar) četiri sata na tjedan drži kolegij *Odabrani dijelovi mehanike i akustike* (peti i viši semestar) četiri sata na tjedan, a sve u zimskom semestru. U ljetnom semestru uz *Fizikalni praktikum i školske pokuse* (šesti i viši semestar) tri sata na tjedan, predaje *Odabrane dijelove mehanike i akustike II* (šesti i viši semestar), sa četiri sata na tjedan. Godine 1949/50. u zimskom semestru predaje *Odabrane dijelove akustike* za peti i sedmi semestar dva sata na tjedan, *Povijest fizike* (sedmi semestar) dva sata na tjedan i vježbe sa školskim fizikalnim aparatima (sedmi semestar) dva sata na tjedan. U ljetnom semestru te godine, predaje *Odabrane dijelove akustike i mehanike* (osmi semestar) dva sata na tjedan, *Povijest fizike* (osmi semestar) dva sata na tjedan i školske pokuse (osmi semestar) dva sata na tjedan. 1950/51. u zimskom semestru predaje *Odabrane dijelove akustike i optike* (sedmi semestar) dva sata na tjedan, *Fizikalne školske pokuse* (sedmi semestar) dva sata na tjedan, *Povijest fizike* (sedmi semestar) jedan sat na tjedan. U ljetnom semestru te godine predaje *Izabrane dijelove akustike i optike* dva sata na tjedan, jedan sat *Vježbi iz fizike* i *Povijest fizike* dva sata na tjedan. U zimskom semestru 1951/52. Pejnović kao honorarni nastavnik (umirovljeni redovni profesor PMF-a) predaje *Odabrane dijelove akustike i optike* (sedmi semestar), dva sata na tjedan, *Fizikalne školske pokuse* (sedmi semestar) jedan sat na tjedan i *Povijest fizike* (sedmi semestar) jedan sat na tjedan. U ljetnom semestru te godine predaje *Povijest fizike* jedan sat na tjedan i *Specijalna predavanja*, dva sata na tjedan i drži jedan sat vježbi. Godine 1952/53. predaje *Povijest fizike* (IV godina) za struku *Eksperimentalna i teoretska fizika*, jedan sat na tjedan i *Odabrane dijelove akustike* (IV godina), za struku *Eksperimentalna fizika* dva sata predavanja i jedan sat vježbi na tjedan, sve to za zimski semestar. Za ljetni semestar te godine predaje *Povijest fizike* (IV godina) za struku *Eksperimentalna i teoretska fizika*, jedan sat na tjedan i *Odabrani dijelovi akustike i optike* (IV godina) struka *Eksperimentalna fizika* dva sata predavanja i jedan sat vježbe na tjedan. 1953/54. u zimskom semestru drži predavanje iz *Povijesti fizike* (VII semestar) za užu struku *Eksperimentalna i teoretska fizika*, jedan sat na tjedan i *Odabrane dijelove akustike* (VII semestar) za užu struku *Eksperimentalna fizika* dva sata predavanja i jedan sat vježbi na tjedan, za ljetni semestar te godine drži predavanje iz *Povijesti fizike* (VIII semestar), za struku *Fizika*, jedan sat na tjedan i *Odabrane dijelove akustike* (VIII semestar) za užu struku *Eksperimentalna fizika* dva sata na tjedan, jedan sat vježbi. U školskoj godini 1954/55. u zimskom semestru predaje *Povijest fizike* (VII semestar), jedan sat na tjedan, za slušače *Eksperimentalne i teorijske fizike* i *Odabrane dijelove akustike* (VII semestar) jedan sat predavanja i jedan sat vježbi za slušače eksperimentalne fizike, a u ljetnom semestru te godine *Povijest fizike* (VIII semestar) za slušače *Eksperimentalne i teoretske fizike* jedan sat na tjedan i *Odabrane dijelove fizike* (VIII semestar) za slušače *Eksperimentalne fizike* dva sata na tjedan. Prema redu predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1955/56. (koji sada dolaze otisnuti

skupa u jednoj knjizi) Pejnović predaje posebna predavanja iz eksperimentalne fizike: *Odabrani dijelovi akustike i elektriciteta*, IV godina – smjer *Eksperimentalna fizika*, dva sata na tjedan. To je bilo posljednje Pejnovićevo predavanje.

Na Pučkom Sveučilištu, čija su predavanja od 1912. godine integralni dio Sveučilišta samoga, Pejnović je održao četiri predavanja. To su predavanja : *Faraday, njegov život i rad*, 29. studenoga 1931., na kojemu je bio prisutan 101 slušatelj; *Ultrazvučni titraji i njihove primjene*, 18. veljače 1937., prisutno 108 slušatelja; *Pedesetogodišnjica otkrića električnih valova*, 1. ožujka 1938., 152 slušatelja; *Motrenje i slušanje atomskih pojava*, 24. ožujka 1939. , 190 slušatelja.

2.2. Osvrt na neke Pejnovićeve radove

Pisanju o Tesli pridružio se i jedini Dvořákov asistent Dušan Pejnović. On je o Tesli pisao u *Nastavnom vjesniku* u više navrata, pisao je u *Prirodi* i u *Glasniku matematičko-fizičkom i astronomskom*. Zbrojeni ti članci dali bi brojku od 83 stranice, što bi činilo malu knjigu, pisanu vrlo stručno i na fizikalnim osnovama. U svojoj prvoj seriji od tri dijela jednog članka iz 1927. godine Pejnović iznosi dosta biografskih podataka o Tesli navodeći da je i Tesla sam opisao svoj život u Američkoj reviji *Electrical experimentator*, no navodeći da mu ona nije bila dostupna. Bio mu je dostupan samo nejasan prijevod Teslinih članaka koji je izašao u časopisu *Slobodna misao* – koji izlazi u Americi. Pejnović spominje i knjigu gdje se podatak o Teslinom rođenju pogrešno navodi, pa se to uvuklo u leksikone i američke enciklopedije. Teslin rad podijelio je Pejnović u četiri dijela: 1. Novi sistem motora i transformatora, 2. Struja visoke napetosti i visoke frekvencije, njihovo dobivanje i prijenos, 3. Pronalasci iz telegrafije bez žica, 4. Novi sistemi parnih turbina. Pejnović opširno piše o radu Nikole Tesle, slijedeći svoju podjelu, dajući, uz stručno-fizikalni, i povijesni osvrt na otkriće motora na izmjeničnu struju i transformatora. Tu je zanimljivo da je Pejnović istaknuo da je 1881. znanstveni odjel Američkog patentnog ureda odbio patent na transformator zbog razloga da je to fizikalno nemoguće! U svezi otkrića višefaznog motora Pejnović spominje i Ferrarisa, kao prethodnika Tesle, a daje i povijesni razvoj kako se dolazilo, eksperimentalno i teorijskim putem, do zakretnog polja i indukcijskog motora (od Araga iz 1824. do Browna iz 1893.). Pejnović piše i o Teslinim strujama poprativši tekst sa šest preglednih crteža. Daje povijesni prikaz otkrića struja visoke frekvencije počevši od prvog alternatora iz 1889., pa preko generatora visoke frekvencije, sve do Teslinih transformatora – prvih transformatora bez željeza, s pomičnim svitcima, osnovan na rezonanciji primara i sekundara. Taj Teslin pronalazak dolazio je pod imenima: rezonancijski transformator (induktor), titrajni transformator, Teslin oscilator, dok Teslina zavojnica sekundara, nosilac visokog mjerača frekvencije (Slaby – jeva multiplikacijskog štapa), Oudinova rezonatora i Seibtova aparata. Pejnović ističe da su Teslin transformator teoretski obradili Oberbeck, Domalip i Kolaček, te poznati Drude, koji je i eksperimentalno istraživao to područje. Važnost drugog dijela članka je u preciznom navođenju izvora odakle su preuzete slike i crteži u članku. U trećem dijelu članka Pejnović opisuje svojstva i učinke struje visoke frekvencije, iznosi osobite pojave izbijanja, te opisuje Teslinu svjetlost (cilj: doći do svjetlosnih izvora bez topline). U svom sustavnom prikazu Pejnović tek 1930. godine nastavlja o Teslinim istraživanjima u vezi s razvojem brzjava bez žica, navodeći povijesne zanimljivosti. Radi usporedbe daju se slike i objašnjenja Teslinih i Braun-Marconijevih uređaja. Pejnović opisuje i pokuse na Coloradu Springsu, koji dolazi pod imenom Teslin svitak. *Teslin samotransformator* je osnova prvog povezanih sa razmišljanjima Tesle o stojnim električnim valovima u zemlji, o umjetnom elektriziranju zemlje, o brzjavljanju kroz zemlju. Članak je popraćen sa četiri crteža, a završava opisom Tesline parne turbine. U članku iz 1936. godine pisanom uz osamdesetogodišnjicu života Nikole Tesle, Pejnović navodi svoje ranije članke iz 1927. i 1930. i nadopunjuje ih s nekoliko stavova u kojima spominje povezanost Tesle s Marconijem, Lecherom i G. F. Fitzgeraldom, teoretskom fizičaru koji je izračunao period titranja vodiča veličine zemlje, kao i povezanost s Lodgeom. Pejnović u fusnoti tog članka iznosi zabluđu koja je proširena u medijima kada je u katalogu predavanja Bečke tehnike otisnuto da je Tesla umro iako je on bio živ. Ističe i zabluđu u enciklopedijama (*Americana* i *Britannica*) da je Graz glavni grad Hrvatske. Iznosi i podatak da je javnost krivo informirana putem tiska, da je Tesla slab đak, iako je on bio odličan đak. Pejnović u članku iz 1936. u *Prirodi*, iznosi Teslinu biografiju i opširno se osvrće na njegov rad. U svom članku iz 1947. godine Pejnović daje prikaz života i rada Nikole Tesle precizno navodeći članke

koji su o njemu objavljivani, a ističe i čuvenu biografiju Tesle, koju je napisao J. O'Neill. Pejnović u fusnoti opisuje i Teslin boravak u Zagrebu, a u drugoj fusnoti iznosi da je O'Neill išao toliko daleko da je Teslino otkriće smatrao pretečom ciklotrona. O'Neill je Teslina otkrića dovodio u vezu s otkrićem kozmičkih zraka, umjetne radioaktivnosti, razbijanje atoma, te elektronskog mikroskopa sa x-zrakama.

3. Autorska bibliografija Dušana Pejnovića

Do sada je o Pejnovićevim znanstvenim i stručnim člancima bilo riječi četiri puta. Prvi put je to učinio Hinko Wolf 1940. godine koji je naveo da je Pejnović do 1940. godine objavio pet znanstvenih članaka u *Nastavnom vjesniku* (Iz života i rada Nikole Tesle - tri članaka - 1927., Teslina istraživanja u vezi s razvojem brzjava bez žice, 1930., Uz 80-godišnjicu Nikole Tesle, 1936.) i jedan (Nekoliko pokusa s lampom-tinjalicom) u *Nastavnom vjesniku* 1925. godine. Wolf dalje navodi i znanstveni rad *Prilog pokusima o ogibu svjetlosti na ultrazvučnim valovima* objavljen 1936. u *Glasniku Hrvatskoga prirodoslovnog društva* te jedan stručni *Određivanje brzine zvuka* objavljen u *Prirodi* 1937. godine⁷. Slijedi pisanje o Pejnovićevim objavljenim radovima u knjizi Naša domovina iz 1943⁸. Tamo je navedeno da je D. Pejnović objavio 14 stručnih i znanstvenih radova. Uz već od Wolfa spomenute članke tu se navode još jedan znanstveni, disertacija objavljena u *Nastavnom vjesniku* 1910., i jedan upitni znanstveni – zbog krivog citata - pod nazivom *Utjecaj gibanja na prividnu težinu tjelesa*, navodno objavljen u *Nastavnom vjesniku* XLVI, sv. 10. (1910.) - riječ je zapravo o Hondlovu članku objavljenom u *Nastavnom vjesniku* 1939. godine - i šest stručnih članaka objavljenih u *Prirodi*: *O brzopjavnom prenosu slike i televiziji* 1932., *Iz života i rada Nikole Tesle* 1936., *Osnovi nove atomistike*, 1939., *Jubilej dinamo električnog stroja*, 1917., *Život pod visokim tlakom uzduha*, 1917., te *Put u svjetski prostor*, 1928.. Treći koji je objelodanio popis znanstvenih i stručnih radova bio je prof. dr. Mladen Paić u nekrologu iz 1958. godine. Uz već spomenute članke koje je naveo Wolf autor nekrologa navodi još tri: *Prilozi optici ultrazvučnih valova* iz 1942., *Utjecaj Zeemanovog efekta na apsorpciju svjetlosti* – skupa s Branimirom Markovićem - 1953., i *O termomagnetskim mehanizmima J. Stefana i N. Tesle*, 1955. Tako je u nekrologu dan popis od devet objavljenih Pejnovićevih članaka⁹. Četvrti put o Pejnovićevu članku *Kapacitet antene*¹⁰ osvrt je dao prof. dr. sc. Zvonimir Jakobović u *Matematičko-fizičkom listu* god. 1964/65¹¹. Najopsežniji, do sada, popis Pejnovićevih radova dao je B. Hanžek u članku: Fizičari Dušan Pejnović i Gustav Šindler. U tom članku izrijekom je navedeno 26 Pejnovićevih radova. Inače, u kartoteci *Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža*, a pod autorskom bibliografijom navedeno je 29 radova od čega je jedan zabunom pripisan Pejnoviću. Rad «Karijes zuba» nije napisao Dušan Pejnović. Ipak, valja istaknuti da su u kartoteci popisani Pejnovićevi radovi do 1945. godine.

U ovom radu daje se popis objavljenih članaka i natuknica Dušana Pejnovića koji bi do sada trebao predstavljati njegovu najnoviju i najkompletniju autorsku bibliografiju:

Radovi u *Nastavnom vjesniku*

1. D. Pejnović: Magnetička istraživanja (disertacija), *Nast. vj. knj.* XVIII, 1910, str. 775-808
2. D. Pejnović: Bošković-kalendar zvjezdarnice hrvatskog prirodoslovnog društva za prostu godinu 1918, uredio: A. pl. Kugler, *Nast. vj. knj.* XXVI, 1917, str. 172-173
3. D. Pejnović: Bošković-kalendar zvjezdarnice hrvatskog prirodoslovnog društva za prostu godinu 1922, uredio: A. pl. Kugler, *Nast. vj. knj.* XXX, 1921, str. 169
4. D. Pejnović: Bošković-kalendar zvjezdarnice hrvatskog prirodoslovnog društva za prestupnu godinu 1924, uredio: A. pl. Kugler, *Nast. vj. knj.* XXXII, 1923, str. 137-138
5. D. Pejnović: Bošković-kalendar zvjezdarnice hrvatskog prirodoslovnog društva za prostu godinu 1925, uredio: A. pl. Kugler, *Nast. vj. knj.* XXXIII, 1925, str. 368-369

⁷ Članak u *Prirodi* pod 6.

⁸ Detalji nepoznaati

⁹ U popisu literature pod br. 1.

¹⁰ Ostalo, pod br. 3.

¹¹ Detalji nepoznati najbliži izvor: <https://www.antikvarijat-biblos.hr/knjige/povijest/ndh-i-emigracija/nasa-domovina-i-ii> ; 27.11.2024 pregled

6. D. Pejnović: Bošković-kalendar zvjezdarnice hrvatskog prirodoslovnog društva za prostu godinu 1926, uredio: A. pl. Kugler, Nast. vj. knj. XXXIV, 1926, str. 122-123
7. D. Pejnović: (prikaz časopisa): Glasnik hrvatskoga prirodoslovnoga društva, god. XXXV, sv.1. i 2., uredio dr. F. Šuklje, Zagreb, 1923., str. 188,
8. Fizikalne vježbe u srednjoj školi, Nastavni vjesnik, knj. XXXIV, 1926., str. 117-118
9. Deutscher Verein zur Forderung des mathematischen und naturw. Unterricht, Nastavni vjesnik, knj. XXXIV, 1926. str. 118.
10. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1920. , V. svezak, Nast. vj. knj. XXIX, 1921, str. 468-470
11. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1920. , VI. svezak, Nast. vj. knj. XXX, 1922, str. 67-72
12. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1921. , I. svezak, Nast. vj. knj. XXX, 1922, str. 267-271
13. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1921. , III. svezak, Nast. vj. knj. XXX, 1922, str. 367-369
14. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1921. , IV. svezak, Nast. vj. knj. XXX, 1922, str. 527-529
15. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1921 , V. svezak, Nast. vj. knj. XXXI, 1923, str. 116-117
16. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1921 , VI. svezak, Nast. vj. knj. XXXI, 1923, str. 191-192
17. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1922 , I. svezak, Nast. vj. knj. XXXI, 1923, str. 347-349
18. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1922, 2. svezak, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 66
19. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1922 , 3. svezak, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 139-141
20. D. Pejnović (preporuka): O. B. Brixy: Zadaci iz algebre i geometrije (s uputama i rezultatima) za srednje škole , Zagreb, 1923, str. 234, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 234
21. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1922 , 4. svezak, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 230-231
22. D. Pejnović: S. Škarica i S. Škreblin: Maturalni zadaci iz matematike za više razrede srednjih škola kao priprava za ispit zrelosti, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 234-235
23. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1922, 5. svezak, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 308-312
24. D. Pejnović: Hans Geitel, Nast. vj. knj. XXXII, 1923-24, str. 319
25. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1922 , 6. svezak, Nast. vj. knj. XXXII, 1924, str. 368-370
26. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1923, 1.svezak, Nast. vj. knj. XXXIII, 1925, str. 159-162
27. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1923 , 3. svezak, Nast. vj. knj. XXXIII, 1925, str. 243-247
28. Nekoliko pokusa s tinjalicom, Nast. vj. knj. XXXIII, 1925, str. 298-310
29. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1924 , 1. svezak, Nast. vj. knj. XXXIII, 1925, str. 375-380
30. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1925. , 1. svezak, Nast. vj. knj. XXXIV, 1926, str. 118-122
31. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1925 , 3. svezak, Nast. vj. knj. XXXIV, 1926, str. 252-255
32. D. Pejnović: Friedrich Poske (1852-1925), Nast. Vj. knj.34 (XXXIV), 1925-26, str. 389-390
33. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1925, 5. i 6. svezak, Nast. vj. knj. XXXIV, 1926, str. 390-394

34. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1926 , 1. i 2. svezak, Nast. vj. knj. XXXV, 1927, str. 74-78
35. Iz života i rada Nikole Tesle, Nast. vj. knj. XXXV, 1927, str. 192-202, 299-306, 345-354
36. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1926 , 3. svezak, Nast. vj. knj. XXXV, 1927, str. 214-216
37. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1926 , 4. svezak, Nast. vj. knj. XXXVI, 1928, str. 77-78
38. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1926 , 6. svezak, Nast. vj. knj. XXXVI, 1928, str. 315-317
39. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1928 , 2. svezak, Nast. vj. knj. XXXVI, 1928, str. 381-382
40. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1928 , III. svezak, Nast. vj. knj. XXXVII, 1929, str. 80-82
41. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1928 , IV svezak, Nast. vj. knj. XXXVII, 1929, str. 124-126
42. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1928 , VI. svezak, Nast. vj. knj. XXXVII, 1929, str. 206-207
43. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1928 , VI. svezak, Nast. vj. knj. XXXVII, 1929, str. 247-248
44. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1929 , I. svezak, Nast. vj. knj. XXXVII, 1929, str. 402-403
45. Teslina istraživanja u vezi s razvojem brzojava bez žice, Nast. vj. knj. XXXVIII, 1930, str. 45-56
46. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1929 , 2. i 3. svezak, Nast. vj. knj. XXXVIII, 1930, str. 255-258
47. D. Pejnović (prikaz časopisa): Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, von Dr. F. Poske, Berlin 1929 , 4., 5. i 6. svezak, Nast. vj. knj. XXXIX, 1930/31, str. 94-97
48. D. Pejnović (prikaz knjige): R. W. Pohl: Einführung in die Mechanik und Akustik, Berlin 1930., Nast. vj. knj. XLI, 1932/33, str. 92-93
49. D. Pejnović (prikaz knjige): R. W. Pohl, Einführung in die Elektrizitätslehre, Nast. vj. knj. XLI, 1932/33, str. 93-94
50. D. Pejnović (prikaz knjige): The science master-book, part I: Physics, London 1931., Nast. vj. knj. XLI, 1932/33, str. 97-98
51. D. Pejnović (prikaz knjige): J. Tillieux: Lecons elementaires de Physique experimentelle selon les theories modernes, Paris et Liege, 1931. str. 510, Nast. vj. knj. XLI, 1932/33, str. 387-389
52. D. Pejnović (prikaz knjige): Dussler G, Spiel ung Spielzeug in Physikunterricht, Frankfurt a. M. 1933., Nast. vj. knj. XLII, 1933/34, str. 141-142
53. D. Pejnović (prikaz knjige): W. H. Eccless, Wireless, London 1933, Nast. vj. knj. XLII, 1933/34, str. 227-228
54. D. Pejnović (prikaz knjige): Wilhelm H. Westphall, Physik, Berlin 1933, Nast. vj. knj. XLII, 1933/34, str. 140-141
55. D. Pejnović (prikaz knjige): Grimsehl's Lehrbuch der Physik, Nast. vj. knj. XLIV, 1935/36, str. 72-74
56. D. Pejnović (prikaz knjige): Lise Meitner – Max Delbrück: Der Aufbau der Atomkerne, Berlin 1936. Nast. vj. knj. XLIV, 1935/36, str. 124-128
57. Uz osamdesetgodišnjicu Nikole Tesle, Nast. vj. knj. XLIV, 1935/36, str. 200-205
58. D. Pejnović (nekrolog): U spomen Mili Cindriću , Nast. vj. knj. XLIX, 1940/41, str. 225-227

Članci u Prirodi

1. D. Pejnović: Jubilej dinamo-električnog stroja, Priroda, 1917, god. VII, br. 1, str. 10-11
2. D. Pejnović: Doživljaji pod tlakom od osam atmosfera, Priroda, 1917, god. VII, br. 7, str. 162-166
3. Put u svjetski prostor, Priroda, XVIII/1928, br. 8, str. 169-173
4. D. Pejnović: O brzojavnim prenosima slika i televiziji, Priroda, XXI/1932. br. 1, str. 2-23

5. D. Pejnović: Iz života i rada Nikole Tesle, Priroda, XXVI/1936, br. 7, str. 196-205
6. D. Pejnović: Određivanje brzine zvuka, Priroda, XXVII/1937, br. 4. str.104-109
7. D. Pejnović: Osnovi nove atomistike, Priroda, XXIX/1939, br. 9, str. 257-263
8. D. Pejnović: Umro profesor Mile Cindrić, Priroda 1939, XXIX, br. 7, str. 215-216
9. D. Pejnović: Umjetna pomrčina Sunca, Priroda, XXXII/1942, br. 3-4, str. 90-91
10. D. Pejnović: Galilei Galileo –Život i rad, Priroda, XXXII/1942, br. 5-6, str. 97-107
11. D. Pejnović: Predavanje Maxa Plancka u Zagrebu, Priroda, XXXII/1942, br. 7. i 8., str. 184-185
12. D. Pejnović: Novija istraživanja o munji, Priroda, XXXIII, 1943 br. 4-6, str.90-92
13. D. Pejnović: Dr. Vladimir Varićak, Priroda XXXIII, 1943, br. 4-6, str. 94-95
14. D. Pejnović: Nikola Tesla (*10. VII.1856.– †1943), Priroda, godište XXXIV, Zagreb, 1944, br. 7–10, str. 99-108
15. D. Pejnović: Dr. Maksimilijan Plotnikov, infracrvena fotografija i njena primjena, Priroda, XXXIII, 1946, br. 8, str.290-291
16. D. Pejnović: O takozvanim smrtnim zrakama, Priroda, XXXIV, 1947, br. 4, str.130-133
Hertzovi električni valovi, ostali razni električni valovi, jaki zvučni valovi i radioaktivne zrake
17. D. Pejnović: Iz života i rada ruskog fizičara Petra Lebedeva (1866-1912), Priroda, XXXV, 1948-br. 8, str. 287-289
18. D. Pejnović: „Markopov“, Priroda, XXXVI, 1949, br.5, str.154
19. D. Pejnović: Laplace i Bošković, Priroda, XXXVI, 1949, br.8, str.253-254
20. D. Pejnović: Stogodišnjica rođenja ruske matematičarke Sonje Kovalevske, Priroda, XXXVII, 1950, str. 356-357
21. D. Pejnović: O dugi, Priroda, XXXVII, 1950, str. 381-385
22. D. Pejnović: Stogodišnjica fizičkoga pokusa o vrtnji Zemlje, Priroda, XXXVIII, 1951, br. 8, str. 293-298, Pokus Leona Foucaulta, 1851.
23. D. Pejnović: O dugi, Priroda, XXXVII, 1950, str. 381-385
24. D. Pejnović: O električnoj energiji munje, Priroda, XXXIX, 1952,br. 1, str. 32-33
25. D. Pejnović: Crtica iz povijesti zrakoplovstva: O izumu našeg zemljaka D. Schwarza, Priroda, XXXIX, 1952, br. 9, str. 350-353
26. D. Pejnović: Uspjela fotografija munje, Priroda, XL, 1953,br. 8, str. 314-315
27. D. Pejnović: Internacionalne nagrade za naučni rad, Priroda, XL, 1953,br. 9, str. 40
28. D. Pejnović: O prvom astronomskom dalekozoru u Zagrebu, Priroda, LXI, 1954, str. 105-106
- 29.D. Pejnović: Djelo Nikole Tesle, Priroda, LXIII, 1956, str. 173-180
30. D. Pejnović: O Teslinu transformatoru za vrlo visoku napetost, koji je izrađen u Evropi, Priroda, LXIV, 1957, str. 22-23

Odgovori i objašnjenja na pitanja i izjave čitalaca časopisa Priroda

1. Odgovor na pitanje Drage Solde: Zašto je brzina zvuka u zraku kod 16° veća nego kod 0° kad je zrak kod 0° gušći nego kod 16° ? Priroda, 1949, br. 6, str. 191-193
2. Odgovor na pitanje Josipa Kaurića: Da li prakilogram važi kao jedinica za težinu na svim kontinentima? Priroda, 1949, br. 10, str. 318
3. Odgovor na pitanje Josipa Goleca: S koliko grama radija raspolaže Jugoslavija? Priroda, 1950, br. 8, str. 319
4. Odgovor na pitanje Gojka Mrkalja: Da li su tri manja Sunca na halou oko Sunca prividna ili stvarna? Priroda, 1950, br. 8, str. 319
5. Odgovor na pitanje Petra Zjalića: Gdje i kada se može vidjeti i kako dugo traje „pojava zelenog zraka“? Priroda, 1950, br. 8, str. 319-320
6. Odgovor na pitanje Miloša Ljubisavljevića: Da li se povećava sveukupna količina energije na Zemlji i da li će se izjednačiti s energijom Sunca prije nego se Sunce ugasi? Priroda, 1950, br. 8, str. 320
7. Odgovori na pitanja Zdravka Tecilazića:1.Zašto kovna modifikacija elementa selena na svjetlosti ima manji električni otpor nego u mraku? 2. Zašto električni otpor elementa bizmuta naraste kad ga stavimo u magnetno polje? Priroda, 1951, br. 4, str. 157-158
8. Odgovor na pitanje Brune Tadića: Da li je „radio“ izumio Popov ili Markoni, Priroda, 1951, br.6, str. 246

9. Odgovor na pitanje Veljka Popovića: Što je ultrazvučni generator, kako radi i kakva je njegova konstrukcija i upotreba? Priroda, 1951, br.9, str. 357
10. Odgovor na pitanje B.B. o fizičkom pokusu koji pokazuje da gustoća električnog naboja na vodiču zavisi o zakrivljenosti njegove površine, dok mjerenje elektrometrom na poznati način daje stalnu veličinu. Priroda, 1952, br.1, str. 37-38
11. Odgovor na pitanje Josipa Jakušića: Ima li željeznica koja se kreće po jednoj tračnici? Priroda, 1952, br. 1, str. 38
12. Odgovor na pitanje Ive Dobrojevića o Davy-evom lučnom plamenu. Priroda, 1952, br.1, str. 38-39
13. Odgovor na pitanje Gani Lume: Kako je moguće protumačiti pojavu prozirnosti staklenih predmeta kada se svi predmeti sastoje od istih čestica, molekula i atoma? Priroda, 1952, br.1, str. 40
14. Odgovor na pitanje Borivoja Popovića: Da li tijelo zamišljeno u središtu Zemlje ima svoju težinu ili je nema? Priroda 1952, br. 6, str. 239-240
15. Odgovor na pitanje čitaoca iz Visokog: Da li munja ide od Zemlje prema gore ili od oblaka prema dolje? Priroda, 1953, br. 4, str.159
16. Odgovor na pitanje Vasilija Lostinkića: Ako bi jednu stranu bikonveksne ili bikonkavne leće premazali amalgamom cinka, a sa suprotne strane rasvijetlili ovakvu „leću zrcalo“, kako bi se odbijala zraka svjetlosti? Priroda, 1953, br.5, str.200
17. Odgovor na pitanja Ivanke Bais: Koje su zgrade sigurnije od groma, da li one, što imaju uvedenu elektriku, ili one, koje nemaju? Da li se slobodno svijetli za vrijeme oluje? Priroda, 1953, br. 6, str. 246-247
18. Odgovor na pitanje Miroslava Stančića o Newtonovom teleskopu reflektoru. Priroda, 1954, br. 9, str.376
19. Odgovor na 4 pitanje nautičara o Zemaljskom magnetizmu. Priroda, 1955, br. 1, str.40
20. Odgovor na pitanje Sretena Šešuna o pojavi vatri nad tresetnim poljem. Priroda, 1955, br.2, str.80
21. Objašnjenje uzorka kamena kojeg je našao Luka Antolić u Prijedoru i uzorak kristala koji ima radio prijemnik detektora. Priroda, 1956. br.5, str.168
22. Objašnjenje zalaza Sunca prema opažanjima Dubrovčanina M.D. dne 11. listopada 1956. Priroda, 1957, br. 10, str. 367.

Natuknice u Hrvatskoj enciklopediji

1. D. Pejnović: Akustika, Hrvatska enciklopedija, sv. 1, Zagreb, 1941, str. 157-159
2. D. Pejnović: CHLADNI, Ernst Florens Friedrich, Hrvatska enciklopedija, sv. 3, Zagreb, 1942, str. 730-731
3. D. Pejnović: Difrakcija, Hrvatska enciklopedija, sv. 4, Zagreb, 1942, str. 753-756
4. D. Pejnović: Dinamometar, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 20-21
5. D. Pejnović: Disperzija, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 92-94
6. D. Pejnović: Električni titraji (električne oscilacije), Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 690-693
7. D. Pejnović: Elektroakustika, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 693-695
8. D. Pejnović: Elektrode, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 695
9. D. Pejnović: Elektrofor, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 697-698
10. D. Pejnović: Elektroluminiscencija, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str. 702
11. D. Pejnović: Elektromagnetski valovi, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str.704-708
12. D. Pejnović: Elektromotorna sila, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str.708
13. D. Pejnović: Elektrostatski strojevi ili munjila, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str.727-730
14. D. Pejnović: Elektrostrikcija, Hrvatska enciklopedija, sv. 5, Zagreb, 1945, str.730.

1. Dušan Pejnović: Nikola Tesla (1856-1943), Glasnik matematičko-fizički i astronomski, serija II, T. 2 – No.2., Zagreb, 1947, str. 77-83.
2. D. Pejnović: Još nešto o Plancku, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, serija II, T. 2 – No.2., Zagreb, 1947, str. 213.
3. D. Pejnović (prikaz knjige): Dr. Josip Lončar: Osnovi elektrotehnike (drugo izdanje), 1947. str. 235-238
4. D. Pejnović: Nobelova nagrada za fiziku 1947, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1948, str. 62-63
5. D. Pejnović: P. Wessel, Physik für das Studium an technischen Hochschulen und Universitäten und zum Gebrauch in der Praxis (osvrt na knjigu), Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1948, str. 85
6. D. Pejnović: O novim česticama – mezonima, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1948, str. 132-136
7. D. Pejnović: Poljski fizičari – žrtve rata, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1948, str. 172
8. D. Pejnović: Francuski fizičari, kemičari i matematičari – žrtve rata, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1948, str. 173-174
9. D. Pejnović: Slavoljub Bixy, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1949, str. 37-38
10. D. Pejnović (prikaz knjige): Dr. Josip Lončar: Osnovi elektrotehnike (treće izdanje), 1949. str. 39
11. D. Pejnović: Internacionalna konferencija za utege i mjere, 1949, str. 185-187
12. D. Pejnović: Prilog pokusima o ultrazvučnim valovima u tekućini, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1950, str. 178-187
13. D. Pejnović, B. Marković: Utjecaj Zeemanovog efekta na apsorpciju svjetlosti, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1953, str. 213-227

Popis objavljenih zadataka koje je zadao D. Pejnović u Glasniku matematičko-fizičkom i astronomskom, kao i rješenja tih zadataka kada je on sam, ili kada je bilo više rješavatelja a među njima i Pejnović, riješio zadatke

1. Zadatak br. 7, Zagreb, 1946, str. 44
2. Zadatak br. 8, Zagreb, 1946, str. 44
3. Rješenje zadatka br. 7 (riješio D. Pejnović), Zagreb, 1946. str.142
4. Rješenje zadatka br. 8 (riješio D. Pejnović), Zagreb, 1946. str.142 i 143
5. Zadatak br. 19, Zagreb, 1946, str. 93
6. Zadatak br. 20, Zagreb, 1946, str. 93
7. Zadatak br. 21, Zagreb, 1946, str. 93
8. Rješenje zadatka br. 21 (riješili D. Pejnović i J. Lukatela), Zagreb, 1946. str.191 i 192
9. Zadatak br. 30, Zagreb, 1946, str. 139
10. Zadatak br. 32, Zagreb, 1946, str. 139
11. Zadatak br. 41, Zagreb, 1946, str. 185
12. Zadatak br. 42, Zagreb, 1946, str. 185
13. Zadatak br. 43, Zagreb, 1946, str. 185
14. Zadatak br. 44, Zagreb, 1946, str. 185
15. Zadatak br. 45, Zagreb, 1946, str. 185
16. Zadatak br. 52, Zagreb, 1946, str. 228 rj. str. 42, 1947
17. Zadatak br. 53, Zagreb, 1946, str. 228 rj. str. 42 i 43, 1947
18. Zadatak br. 54, Zagreb, 1946, str. 229
19. Zadatak br. 55, Zagreb, 1946, str. 229 rj. str. 43, 1947
20. Zadatak br. 65, Zagreb, 1947, str. 38
21. Zadatak br. 66, Zagreb, 1947, str. 38
22. Zadatak br. 67, Zagreb, 1947, str. 38
23. Zadatak br. 68, Zagreb, 1947, str. 38 riješili D. Pejnović, D. Skoko i J. Moser str. 93 i 94, 1949

24. Zadatak br. 73, Zagreb, 1947, str. 86
25. Zadatak br. 77, Zagreb, 1947, str. 137
26. Zadatak br. 81, Zagreb, 1947, str. 137
27. Zadatak br. 88, Zagreb, 1947, str. 238
28. Zadatak br. 117, Zagreb, 1948, str. 182
29. Zadatak br. 130, Zagreb, 1949,
30. Zadatak br. 140, Zagreb, 1950, str. 48
31. Zadatak br. 143, Zagreb, 1950, str. 144
32. Zadatak br. 160, Zagreb, 1952, str. 64

Članci u Matematičko-fizičkom listu:

1. D. Pejnović: Nekoliko šaljivih pitanja i odgovora iz srednjoškolske fizike, god. I (1950/51), str. 28-29
2. D. Pejnović: Pedesetgodisnjica Nobelovih nagrada iz fizike, god. I (1950/51), str. 48
3. D. Pejnović: Nekoliko šaljivih pitanja i odgovora iz srednjoškolske fizike, god. I (1950/51), str. 56
4. D. Pejnović: Pitanja iz školske fizike, god. I (1950/51), str. 86-87
5. D. Pejnović: Odgovor na pitanja iz školske fizike (iz 3. broja), god. I (1950/51), str. 117
6. D. Pejnović: Računanje na prste, god. I (1950/51), str. 148
7. D. Pejnović: O životu i pronalascima grčkog matematičara Pitagore, god. II (1951/52), str. 45
8. D. Pejnović: Odgovor na pitanja iz školske fizike, god. II (1951/52), str. 68
9. D. Pejnović: Dva oriša u carstvu brojeva, god. II (1951/52), str. 125
10. D. Pejnović: Arhimedove «dizanje Zemlje», god. III(1952/53), str. 18-19
11. D. Pejnović: O broju listova na drvetu i broju vlasi na glavi, god. III (1952/53), str. 61
12. D. Pejnović: Iz djetinjstva Nikole Tesle, god. V (1954/55), str. 65-66
13. D. Pejnović: O školovanju Nikole Tesle u Rakovcu, god. VII (1956/57), str. 112

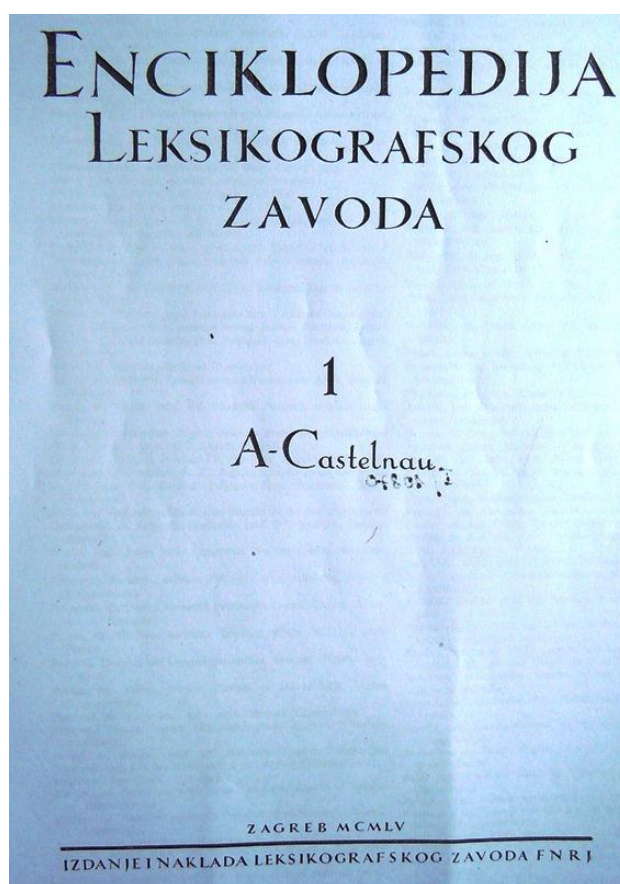
Ostalo

1. D. Pejnović : Doživljaji pod tlakom od osam atmosfera, Cetinjske novine, II/1917, br. 119, str. 1-2
2. D.P. (Dušan Pejnović): O broju π , Omladina, god. IV/1920., br.3, str. 68.
3. Dušan Pejnović: Kapacitet antene, Radio -šport br. 6. i 7. 1924.,str 3. i 4.
4. D. Pejnović: Vremenski signali: Radio-Šport 1/1924, 8, 3-5, 24/26 1-3; 2/1925, 1, 1-4, 2, 9-11
5. D. Pejnović: Prilog pokusima o ogibu svjetlosti na ultrazvučnim valovima, Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva, Zagreb , 1936, str. 272-282
6. D. Pejnović: Tomobilj, Detroit, Slobodna misao, 10/1940, 877, 4
7. D. Pejnović: Prilozi optici ultrazvučnih valova, Rad JAZU, knj. 274 (85) (1942), str. 189-212
8. D. Pejnović: Beiträge zur Optik der Ultraschallwellen (Auszug aus «Rad» Bd. 274. s. 189) ; Bulletin International de l' Académie des sciences et des beauxarts, 1945, XXXV; str. 46-54.
9. D. Pejnović: Mathieu, J.P.: Otkriće Ramanova efekta, Bilten dokumentacije inostrane stručne literature, God I/ 1950., br. 4-5, str. 301.
10. D. Pejnović: O termomagnetskim mehanizmima J. Stefana i N. Tesle, Bilt. Društva. Mat.fiz. Makedonije, 6, (1955), str. 1-7.

Sveukupno ovaj predočeni popis sadrži 192 bibliografske jedinice iz čega se može zaključiti koliko je malo bio poznat Dušan Pejnović kao plodonosni autor tolikog broja bibliografskih jedinica. Na taj način, ovakvim pouzdanim zaključkom, ispravljamo dugogodišnju nepravdu prema Pejnoviću koja je bila uzrokovana našim nedovoljnim poznavanjem njegova opusa objavljenih publikacija koje je on publicirao kao rezultat neiscrpnog, plodonosnog i dugogodišnjeg predanog rada.

4. Ostale aktivnosti D. Pejnovića

Već je spomenuto da je Pejnović bio vrlo načitan i da je rado pomagao u knjižnici Fizikalnog zavoda svojim pomaganjem razmještaja pojedinih knjiga. Kada se tome pridoda i činjenica da je kao suradnik napisao 14 natuknica (vidjeti detaljan popis u ovom radu) u Hrvatskoj enciklopediji (1941. – 1945.) može se reći da je stekao bogato enciklopedijsko iskustvo. Glavni urednik te enciklopedije bio je dr. Mate Ujević a urednik za struku Fizika bio je dr. Stanko Hondl. U Enciklopediji leksikografskog zavoda, I. Svezak , I. Izdanje (A – Castelnau), Zagreb, MCMLV, glavni redaktori bili su dr. Marko Kostrenčić i Miroslav Krleža. Redaktor struke Fizika bio je dr. Dušan Pejnović iz Zagreba, tada sveučilišni profesor u mirovini. U predgovoru redakcija te enciklopedije je, između ostalog, naglasila:” ...Ona (enciklopedija) će tako postati trajan podsjetnik pomno razvrstane materije sveukupnog znanja, dokument sigurne budućnosti ljudskog razvoja, osnovanog na pozitivnim, naučnim postignućima bogatog, historijskog iskustva...” Kao redaktor (dotjerivač rukopisa za tisak) bio je Pejnović zadužen za uređivanje uradaka 13 suradnika struke Fizika. To je za njega bilo veliko priznanje i počast jer su među suradnicima bila dva prava člana JAZU (Željko Marković, Josip Goldberg), pet doktora znanosti (Borivoj Jakšić, Branko Maksić, Branimir Marković, Slavko Rozgaj, Vladimir Vranić) i šest uglednih visokoškoloovanih fizičara (Aleksandar Grossman, Marija Lukšić, Dragutin Mayer, Božena Peko – Kačić, Srđan Škarić, Gustav Thuro).

Zaključak

Kada se uzme u obzir sve izneseno očito je da je više nego nedovoljno uočeno značenje D. Pejnovića

za hrvatsku fiziku i za visokoškolsku nastavu fizike. Pejnović je postigao mnogo više nego što je do danas prepoznato. Osobna povijest Dušana Pejnovića puno je bogatija nego što je dosad bilo poznato.

LITERATURA:

1. Prof. dr. Dušanu Pejnoviću in memoriam, Glasnik matematičko-fizički i astronomski, 1958, str. 218-219.
2. Prof. dr. Dušan Pejnović, Priroda, XLV, 1958, str. 157
3. Arhiv Rektorata Sveučilišta u Zagrebu
4. Wolf Hinko: Biografije i bibliografije novih sveučilišnih profesora, Alma mater Croatica, IV/1940-41, str. 152-157.
5. Naša domovina, sv.1, Zagreb, 1943, str. 410
6. Dušan Pejnović: Kapacitet antene, Radio šport br. 6. i 7. 1924., str 3. i 4.
7. Zvonimir Jakobović, Naši poznati stariji fizičari – prvi radioamateri, Matematičko-fizički list br. 1. /1964-65. str. 23-25
8. B. Hanžek: Fizičari Dušan Pejnović i Gustav Šindler, Prirodoslovlje 1-2/07, Petrinja 12. listopada 2007., str. 75-86.
9. Kartoteka Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža
10. Priroda, 1911-1971, Bibliografija, Zagreb, 1975.
11. Glasnik matematičko-fizički i astronomski, Serija II, godina 1948.
12. Glasnik matematičko-fizički i astronomski, Serija II, godina 1949.
13. Glasnik matematičko-fizički i astronomski, Serija II, godina 1950.
- 12.a Dušan Pejnović: Iz života i rada Nikole Tesle, Nastavni vjesnik, knjiga XXXV, Zagreb, 1927, str. 192-202, str. 299-306, str.345-354
- 12.b Dušan Pejnović: Teslina istraživanja u vezi s razvojem brzojava bez žica, Nastavni vjesnik, knjiga XXXVIII, Zagreb, 1930, str. 46-56
- 12.c Dušan Pejnović: Uz osamdesetgodisnjicu Nikole Tesle, Nastavni vjesnik, knjiga XLIV, Zagreb, 1935/36, str. 200-205
- 12.d Dušan Pejnović: Iz života i rada Nikole Tesle, Priroda, godište XXVI, Zagreb, 1936, br. 7, str. 196-205
- 12.e Dušan Pejnović: Nikola Tesla (*10. VII.1856.– †1943), Priroda, godište XXXIV, Zagreb, 1944, br. 7–10, str. 99-108
- 12.f Dušan Pejnović: Nikola Tesla (1856-1943), Glasnik matematičko-fizički i astronomski, serija II, T. 2 – No.2., Zagreb, 1947, str. 77-83.

PHYSICIST DUŠAN PEJNOVIĆ PH.D. UNIVERSITY PROFESSOR – LIFE AND WORK

Live and career of Dušan Pejnović are presented. Development of his professional career started by his taking the matriculation exam, and by studying and taking additional strict exams (supplementary and teacher exam) as conditions to achieve a doctorate of science degree (PhD). After that, the procedure for his election as an assistant of the Physical Cabinet (later: Physical Institute) at the Faculty of Philosophy of the University of Zagreb is presented in detail. The establishment of the second department of the Institute of Physics is presented, a fact not been sufficiently known so far. The lesser-known fact that Pejnović was one of the candidates for the doctoral promotion of ‘sub auspiciis Regis’ is also revealed. His important roles in the development of the course Physical Practicum, in exercises with school physical apparatus, and papers on school physics issues are highlighted. Along with a complete list of Pejnović's university lectures and lectures at the People's University, a review of some of his works is given. The latest attempt to complete Pejnović's author's bibliography is also given.

Key words: physics, Dušan Pejnović, Physical Institute at the Faculty of Philosophy of the Zagreb University, author's bibliography

Branko Hanžek